У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 171. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 16-го ВЕРЕСНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 16, 1971 No. 171. VOL. LXXVIII

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 15 вересня 1971

В АМЕРИЦІ

ПРЕДСТАВНИКИ СВІТУ БИЗНЕСУ ДОРАДЖУЮТЬ президентові Ніксонові, щоб після 90-денного „замороження" цін і заробітків Уряд надалі провадив керівництво економічною політикою в країні, а приватний сектор мав би відігравати лише ролю дорадника. Але представники профспілок дораджують Урядові створити для провадження нової економічної політики окрему Раду, складену з репрезентантів профспілок, працедавців та громадянства.

27-ЧЛЕННА УРЯДОВА КОМІСІЯ У ВАШИНГТОНІ, в справах світової торгівлі, вважає, що надійшов час плянувати закордонну економічну й торговельну політику ЗСА на довгі роки вперед. Комісія висловилась за тим, щоб негайно розпочати міжнародні переговори в справі закордонної торгівлі й змагати до того, щоб до 25 років зліквідувати всі перепони в міжнародній торгівлі і русі капіталів.

НА ПІДСТАВІ ОПИТУВАНЬ ІНСТИТУТУ ГЕЛЛУПА виходить, що нову економічну політику президента Ричарда Ніксона схвалює 49 відсотків населення ЗСА, в тому й частина найновіших потенційних виборців — молодь від 18 років життя. 48% опитуваних ствердили, що вони задоволені тим, як Президент виконує це своє завдання. Однак, у перші дні проголошення нової економічної програми її підтримували 51% людности країни, а тепер 49%.

ЗГІДНО ІЗ СТАТИСТИЧНИМИ ДАНИМИ, найбільше в ЗСА заробляють тепер лікарі, що викликає почуття невдоволення серед різних прошарків населення. Заробітки лікарів в середньому хитаються від 45 до 60 000 долярів на рік. Після лікарів ідуть щодо розміру заробітків банкіри, зубні лікарі-дентисти, професори в медичних школах, адвокати, інженери. В тому ж списку священики й інші служителі культів стоять аж на 245 місці.

ТРИДЕННІ ДОЩІ В НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЯХ нарobили чималої шкоди: в деяких районах міста потворились „річки" й „озера", на Брукліні водою затопило понад 150 будинків, чимало доріг були закриті для переїздів, бо дороги нагадували бурхливі річки. У Пассейку, Ню Джерзі, випало на 7 інчів дощу, і увесь той стейт потерпів найбільше від зливи. У Бавнд Бруку випало дощів на 8 інчів.

Д-РА ДЖОНА НОВЛЕСА ІМЕНОВАНО ПРЕЗИДЕНТОМ Рокефеллерівської Фундації, на місце д-ра Джорджа Геррара. Новий президент могутньої Рокефеллерівської Фундації був кандидатом в 1969 р. на пост керівника офісу у справах здоров'я в ЗСА, але його кандидатура тоді перепала через спротив консервативних республіканців та Американської Медичної Асоціяції.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ЗМІНИВ обряд миропомазання. Папа змінив текст слів, що їх священик вимовляє при Тайні миропомазання. Папа покликався на Другий Ватиканський Собор, що доручив перевести таку реформу.

У МОСКВІ ПЕРЕБУВАЄ голова опозиційної британської Партії Праці, колишній прем'єр Гаролд Вільсон. Він мав довгу розмову з совєтським прем'єром Алексєєм Косигіним. Згодом Вільсон заявив, що він хотів дізнатися безпосередньо про погляди совєтських проводирів на різні міжнародні справи.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПРИГОТОВЛЯЄ відновлення дипломатичних взаємин з Ізраїлем — твердять арабські дипломати, вказуючи на такі познаки, як збільшена еміґрація жидів з СССР до Ізраїлю, запрошення групи жидівських діячів на візиту в СССР, та різні „приватні" совєтсько-ізраїльські контакти. Відновлення офіційних совєтсько-ізраїльських взаємин мало б наступити з початком наступного року.

У ЛОНДОНІ ПЕРЕБУВАВ 2 дні лідер американсько-жидівських екстремістів, рабін Меїр Кагане, голова так званої Жидівської Оборонної Ліґи, який плянує прихилити жидівські громади в різних країнах Західньої Европи до його ідеї і тактики — нагальних демонстраційних актів проти СССР, які ніби найбільше помагають жидам в СССР, бо спонукують Москву до поступок.

СУД В ІТАЛІЇ ВИРІШИВ, що проголошена там у травні минулого року амнестія стосується також обману, що його допустились італійські студенти, які незаконними підступами отримали університетські дипломи. В Італії є тепер коло 10.000 осіб, які дістали дипломи — за вийнятком докторів медицини — купивши докторські дисертації у різних авторів - спеціялістів. Багато з-посеред них працюють на становищах, де університетський диплом і титул необхідні і тому відібрання їм докторського титулу мало б для них надзвичайно прикрі матеріяльні і моральні наслідки.

БАНК ЛЛОЙДА У ЛОНДОНІ ВПАВ жертвою вломників, які дістались туди підземним тунелем, розбили сейфи і втекли, пограбувавши банк на поверх мільйона дол. Ведеться слідство проти поліції, чому вона не перешкодила вломникам, коли один радіоаматор повідомив поліцію, що він перехопив на короткій хвилі розмову, що її вломники вели один з одними. Поліція під'їхала перед той будинок і від'їхала, вдоволившися поглядом на головний, ненарушений вхід: у тому самому часі вломники робили свою роботу всередині банку.

В ІТАЛІЇ ДІЮТЬ північно - арабські шпигуни, які вступили в спілку з італійською злочинною „мафією", щоб погрожувати і схоплювати арабських політичних еміґрантів — твердить італійська преса. Стосується це особливо нового „революційного" режиму в Лібії. Поліція внеможливила схоплення братанка детронізованого лібійського короля Ідріса.

О. Д-Р М. МАРУСИН ВІДБУВ ВІЗИТАЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ПАРАФІЙ У КРАЇНАХ БЕНЕЛЮКСУ

Брюссель. — Цього року візитував українців - католиків у країнах Бенелюксу в Европі не Апостольський Візитатор Архиєпископ І. Бучко, а на його прохання і благословення — о. шамбелян Мирослав Марусин. У Лювенському церковному домі тоді відбувся Соборчик. Отець д-р Мирослав Марусин відвідав місцевості, де живуть українці, деякі манастирі, взяв участь в традиційній українській прощі в Бельгії до чудотворної місцевости в Банн. У тій прощі взяло участь 700 українців.

В наслідок тюремної революти в Аттиці згинуло десять закладників і тридцять й один в'язень

Аттика, Ню Йорк. — Підсумки кривавої революти кримінальних в'язнів у місцевій виправній тюрмі і її збройного здушення виявили видатне збільшення втрат у людях. Усіх тюремних сторожів, що їх схопили в'язні, як закладників, згинуло разом з тим, що був убитий першого дня бунту, десять. Кількість смертних жертв з-поміж в'язнів збільшилася з 28 до 31, трупи двох в'язнів, вбитих мабуть самими збунтованими арештантами, були похоронені на подвір'ї тюрми. Всупереч попереднім повідомленням більшість закладників з-поміж тюремних сторожів згинули від ран, спричинених кулями наступаючих з'єднань поліції і крайової ґвардії, а не в наслідок підрізання їм горла в'язнями. Встановлено цей факт після медичних оглядин загинулих закладників. Усіх поранених поміж в'язнями має бути понад 150; деякі з них не виживуть. Зараз на другий день після здушення бунту почали перевозити в'язнів до інших тюрем, бо всі келії, в яких вони перебували, цілком сплюндровані: повибивані вікна, понищені або й попалені меблі, повиривані двері тощо. Під час упорядковування подвір'я, коридорів і приміщень тюрми знайдено цілу масу зроблених в'язнями бомб і запальних матеріялів. Для розшукання і знешкодження цих бомб треба було викликати спеціяльні команди з бомбовими дедекторами. Досі невідомо нічого про долю активних провідників бунту, між якими були в'язні засуджені за бомбові замахи. Між прізвищами тих, що згинули, їх немає. У зв'язку з револютою і її здушенням почалися три окремі слідства, що їх започатковано — одне з доручення губернатора Рокефеллера, який вважає, що спричинниками бунту були посторонні елементи, але ж вимагає заґарантування конституційних прав для в'язнів, які брали участь в революті, друге — сенатською комісією для кримінальних справ і третє — прокуратурою повіту Вайомінґ, в якому находиться тюрма в Аттиці.

Палата Репрезентантів відкликала закон про табори відокремлення

Вашинґтон. — На вимогу президента Ніксона Палата Репрезентантів уневажнила 356 голосами проти 49 схвалений ще 1950 року закон, який давав право федеральному урядові затримувати в час війни або публічного неспокою небезпечних для державного ладу й порядку осіб, зокрема ж підозрілих у шпигунстві й саботажах, у таборах відокремлення. Починаючи від часу його схвалення, аж до сьогодні, протягом двадцять й одного року цей закон не був ні разу застосований. Тепер сам уряд звернувся до Конгресу з вимогою уневажнити цей закон, щоб розвіяти побоювання деяких кіл у ЗСА, зокрема негрів, що він міг би бути уведений в дію, зокрема в нинішні неспокійні часи. З Палати Репрезентантів передано справу відкликання цього закону до Сенату, де, як сподіваються, вона також буде скоро полагоджена. Схвалюючи відкликання закону з 1950 року, Палата Репрезентантів пішла далі, як пропонував уряд: вона вирішила, що такі табори відокремлення можуть бути уведені тільки у висліді окремої постанови Конґресу. В наслідок цього, Президент не зможе застосувати у випадку потреби навіть акту з 1941 року, яким після Перл Гарбору були уведені концтабори для японців.

Арґентинський уряд заборонив імпорт товарів, поборює кризу

Буенос Айрес. — Арґентинський уряд заборонив імпорт будь-яких товарів з закордону, щоб таким засобом припинити відплив твердої валюти за кордон і не допустити до фінансової кризи. Цей захід був несподіваний, і відбувся тим способом, що з центрального банку Арґентини потелефонували до всіх інших банків і доручили не робити більше жадних імпортових трансакцій. Представник уряду повідомив, що відбулася триґодинна урядова нарада в справах економіки країни, з участю президента Авґустина Лянуссе, і що на нараді вирішено вжити такого драстичного заходу, щоб Арґентина не дійшла до кризи в закордонних виплатах. Вважають, що заборона імпорту в країну триватиме від двох до трьох місяців. Вперше за майже декаду Арґентина мала значний торговельний дефіцит. Улітку арґентинський уряд наклав високий податок на 120 видів товарів, що їх довозили з-за кордону, а минулого місяця заборонив довіз люксусових товарів. Однак, за рік в Арґентині кошти прожитку зросли аж на 40 відсотків, а індустрія далі довозила собі з-за кордону сирівці, змагаючись із інфляцією. За перші 7 місяців цього року арґентинська торгівля виявила дефіцит в 76 мільйонів долярів, а минулого року в той же час Арґентина мала 291 мільйон долярів прибутку.

Богдан Футала перевибраний на голову ТУСМ

Дітройт, Міч. (Н. Н.) — В днях 10-12 вересня ц. р. відбувся тут при Вейн Стейт Університеті 4-ий Крайовий З'їзд Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського (ТУСМ, Америки.) З'їздом провадила президія в складі: Ігор Цішкевич (Клівленд) — предсідник, Тамара Рехтецька (Дітройт) та Рома Лісович (Міннеаполіс) — секретарі. Світову Управу ТУСМ на З'їзді репрезентували: інж. Богдан Кульчицький — голова, Роман Сеньків — ідеологічно - політичний референт та Осип Рожка, (Европа) — голова Товариського Суду. У З'їзді також взяли участь: голова Крайової Управи ТУСМ Канади Орест Дубас, голова ЦЕСУС Олег Романишин та секретар ЦЕСУС Зенон Зварич, віце-президент СУСТА, Петро Дяченко та члени Управи Сеніорату ТУСМ, містоголови д-р Богдан Футей та д-р Дмитро Штогрин.

В рамцях З'їзду вислухано дві доповіді активістів ТУСМ: мґр. Аскольд Скальський доповідав про „Дискримінацію українців в Америці", а мґр. Роман Сеньків мав промову-доповідь. Доповіді викликали живу дискусію як рівнож були довго оплескувані присутними, понад 150 осіб.

Крім багатьох усних та писемних привітів від проводів українських установ ЗСА, Европи, Канади, Арґентини та Австралії, вислухано обширний та активний звіт з праці уступаючих керівних органів Крайової Управи ТУСМ Америки.

Крайову Управу ТУСМ Америки на рік 1971-1972 вибрано в такому складі: Богдан Футала — голова, заступники: Аскольд Лозинський, Олесь Черень, Нестор Щебрій; секретар—Ляриса Лозинська, фінансовий референт — Роман Богданович, пресовий референт — Лев Іваськів, вільні члени управи: Борис Потапенко, Петро Дяченко; Контрольна Комісія: голова Ігор Цішкевич, члени: Ярослав Березовський, Роман Лісович. Закрито З'їзд відспіванням „Не Пора".

У Тант передбачає розв'язку справи членства Китаю в Об'єднаних Націях

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант заявив, що покращали шанси на розв'язання на найближчій сесії Генеральної Асамблеї ОН питання про членство Комуністичного Китаю в ОН та залишення в них чи виключення Вільного Китаю з його осідком на Тайвані (Формозі). Хоч У Тант не сказав виразно, як це станеться, то з його заввваг виходило, що Комуністичний Китай діб'ється перемоги і що його прийняття буде сполучене із виключенням з Об'єднаних Націй Вільного Китаю. Комуністичний Китай заявив рішуче, що він не прийме членства в Об'єднаних Націях, якщо залишиться там „кліка Чіянґ Кай-шека „знову ж уряд Вільного Китаю заявив був, що він радше зречеться свого членства в Об'єднаних Націях, аніж має залишитись у ньому, коли Комуністичний Китай мав би дістати місце в Раді Безпеки ОН, що його тепер займає Вільний Китай. З'єднані Стейти зголосили дві резолюції, з яких кожна націлена на членство в Об'єднаних Націях „обох Китаїв", дармащо однаково китайські комуністи, як уряд Чіянґ Кай-шека стоять твердо на тому, що існує тільки один Китай. ЗСА мають труднощі дістати підписи під свою резолюцію, бо однаково Японія, якАвстралія і Нова Зеляндія отягаються з своїм рішенням. Шанси перемоги становища Америки, ото ж залишення в Об'єднаних Націях Вільного Китаю, буцімто погіршились.

Сенатора МекҐоверна вирятувала у Сайґоні американська поліція

Сайґон. — Демократичного сенатора Джорджа МекҐоверна вирятувала американська військова поліція, як він опинився у вівторок 14 вересня ц. р. у столиці Південного В'єтнаму Сайґоні у небезпеці, що загрозила йому від в'єтнамських демонстрантів. Сенатор МекҐоверн, який прибув до Південного В'єтнаму для перевірення тамошньої воєнної і політичної ситуації, поїхав на збори Комітету для реформи в'язниць у Південному В'єтнамі, що відбувалися в шкільному будинку римо-католицької церкви. Названий Комітет складався виключно з противників теперішнього режиму у Південному В'єтнамі. Сенатор Дж. МекҐоверн також віддавна виступає проти В'єтнамської війни і проти теперішнього південно-в'єтнамського президента Нґуєна Ван Тіє та поручає прийняти комуністичну пропозицію, щоб ЗСА відкликали всі свої збройні сили з В'єтнаму до кінця цього року. Коли сен. МекҐоверн був коротко у тому будинку — перед будинком зібралася велика юрба, яка обкидала будинок каміннями, вибила в ньому вікна та підпалила на вулиці невеликий автобус, що стояв біля школи. Сенатор МекҐоверн, який був у товаристві трьох своїх найближчих співробітників, телефонував до американської амбасади, звідкіля вислано три „джіпи" з американською військовою поліцією. Юрба миттю розбіглася. Не виключають, що ту демонстранцію зорганізували південно- в'єтнамські власті. Сен. МекҐоверн мав одногодинну приватну розмову з головним командантом американських військ у В'єтнамі, генералом Крейтоном Абрамсом, який запевнив його, що в'єтнамізація власне й націлена на відкликання з В'єтнаму американських наземних військ і припинення летунських операцій.

Єгипетський президент прагне миру, але не бачить його шансів

Каїро. — Президент Єгипту Анвар Садат заявив британському міністрові закордонних справ Алекові Даґлес-Гюмові, що Єгипет прагне мирної розв'язки конфлікту з Ізраїлем, але розчарований щодо можливостей осягнення його. Анвар Садат підкреслив невідхильність арабської вимоги, щоб Ізраїль звільнив усі без вийнятку окуповані ним у червні 1967 року арабські землі і британський міністер у принципі погодився з ним, але звернув із свого боку увагу, що Ізраїль лякається, що коли територіяльно-політична ситуація повернеться до стану з-перед червня 1967 року, то йому, Ізраїлеві, знову загрозить можливість арабської агресії і що він мусить мати тверді ґарантії, проти такої загрози. Єгипетський през. Анвар Садат потвердив бажання Єгипту, щоб покищо відкрито Суезький канал, як вступ до загального замирення, але сполучив це теж з вимогою, щоб Ізраїль зобов'язався звільнити всі арабські землі і щоб тепер, коли ізраїльські війська відійдуть на певну віддаль з східнього берега Суезького каналу, могли вступити туди єгипетські війська.

На нараді Правління ОПЛДМ обмірковували створення Видавництва

Торонто. — В днях 11 - 12 вересня ц. р. відбулося в приміщенні школи св. Миколая пленарне засідання Правління ОПЛДМ під головуванням ред. Богдана Гошовського, з участю членів Правління письменника Романа Завадовича з Чикаґо і Л. Полтави з Ню Йорку, та при активній присутності інж. Вацика, маестра М. Левицького, д-ра Ол. Копач, інспектора шкіл КУК проф. І. Боднарчука, д-ра Булата, представника Контрольної Комісії В. Кушмелина, який провадить центральною Висилковою Станицею видань ОПЛДМ, і касира Об'єднання Р. Ґеника-Березовського.

Голова Об'єднання ім. Л. Глібова ред. Б. Гошовський поінформував учасників наради про важкий стан української книжки для дітей і молоді за кордоном, про намагання чл. ОПЛДМ доброю книжкою протиставитись московсько - большевицькому „заливові" часто шкідливих видань з СССР українською зросійщеною мовою, про апатію збоку деяких організованих чинників до стану українскої національно - християнської літератури і письменників у вільному світі. Про

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВЯЩЕНИКИ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКЦ ЗАЙНЯЛИ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ, ДІЯКОНІВ, ЦЕЛІБАТУ І ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

Філядельфія. — В офіційному пресовому повідомленні з канцелярії Філядельфійської Архиєпархії Української Католицької Церкви інформується:

Понад 100 священиків Філядельфійської Української Католицької Архиєпархії на трьох надзвичайних конференціях 24-го серпня в Газельтоні, 25-го серпня у Ворінґтоні та 31-го серпня в Піттсбурґу в Пенсильвенії обміркували деякі наґальні питання дня. Зібрання відбулися на інструкцію Митрополита-архиєпископа Амвросія Сенишина, ЧСВВ, та в світлі недалекого Вселенського Синоду Єпископів, що має початися в Римі, Італія, 30-го вересня, як також деяких невідкладних проблем в українській громаді.

1. Постановляється прохати Апостольську Столицю, щоб вона негайно поширила Верховне Архиєпископство на Українську Католицьку Церкву в світі. Також постановляється, щоб Українська Католицька Церква поробила всі зусилля переконати Апостольську Столицю для піднесення Української Католицької Церкви до патріярхального стану і гідности у відповідному часі.

2. З уваги на те, що ординація постійних диконів зв'язана з деякими практичними проблемами, проте постановляється негайно започаткувати програму обмеженого засягу (перевірки можливих кандидатів) на експериментальній базі.

3. Тому, що нелюдське і жорстоке переслідування наших братів в Україні кличе до справедливости, постановляється довести до уваги Вселенського Синоду долю наших братів і сестер в Україні та інших опанованих комуністами країнах, що їх позбавлено їхніх основних людських прав і вільної молитви. Постановляється прохати членів Вселенського Синоду вжити всіх можливих засобів для приверненння тих прав нашому народові.

4. З уваги на те, що багато факторів спонукали українських католицьких священиків піднести їх голос невдоволення відносно теперішньої дисципліни примусового священичого целібату, в цьому і фактори давньої традиції Сходу, критичний брак покликань та право людини вибирати собі самому свій стиль життя, як і журба про майбутнє Української Католицької Церкви в цій країні, постановляється прохати відповідні власті про зміну в цій дисципліні, себто про повернення до практики Сходу і додаткового права на вільний вибір целібату для всіх кандидатів на священиків.

Перед відзначуванням сторіччя з дня народження Василя Стефаника був знищений пам'ятник письменникові у Снятині

Балтімор (УІС „Смолоскип"). — У зв'язку з відзначуванням сторіччя з дня народження великого письменника Галицької Землі Василя Стефаника, до його рідного села Русова на Покутті з'їхалося в половині травня яких двадцять тисяч людей з різних кінців України та інших республік СССР. Повернувшись із цих святкувань, вони привезли вістку про те, що в районному місті Снятині, в 1969 р. було знищено працівниками КҐБ і міліції пам'ятник В. Стефаникові, який стояв біля місцевої десятирічки, яка носить ім'я письменника. Пам'ятник цей був поставлений в Снятині в 1961 р. у 90-річчя від дня народин письменника. Одної ночі пам'ятника біля школи не стало, затерто сліди, а відважним, які запитували, що сталося з пам'ятником, грозили розмовою з представниками КҐБ, а то й арештом. Не зважаючи на це, багато місцевих людей почали писати протести до урядових чинників, СПУ та літературних видань. Всі листи, як згодом виявилося, опинилися в КҐБ. Рух в обороні пам'ятника В. Стефаникові поширився на цілу область і представники влади були примушені повернути пам'ятник, але інший.

Вістка ця дуже скоро по-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Збірка Степана Риндика „Лоґос" вийшла третім виданням

Чикаґо. — Накладом автора і з підтримкою друзів поета Степана Риндика появилася тут уже третім виданням збірка його поезій і віршованих сатир, писаних у різні часи, між 1925 і 1970 роками і публікованих у двох перших виданнях збірки тієї ж назви — 1942 року в Празі і 1961 р. в Чикаґо, як також у журналах і в газетах, зокрема у „Свободі", в якій Степан Риндик виступав також часто із своїми статтями і фейлетонами. Третє доповнене набагато супроти двох перших видання збірки „Лоґос" включає також низку найновіших сатир, писаних на злободневні теми з приводу тих чи інших неґативів в області політичного, суспільно - громадського чи літературного життя. Поділяється ця 156-сторінкова збірка, на вісім циклів і видана вона з мистецькою обкладинкою мистця - графіка Роберта Лісовського, Степан Риндик, інженер-механік за фахом, колишній проф. Українського Високого Педагогічного Інституту у Празі, є також автором низки наукових праць з механіки. З 1951 року живе у ЗСА, в Чикаґо. Народжений в Дунаївцях на Поділлі 1887 року, він в 1972 році відзначатиме своє 85-річчя. Крім збірки „Лоґос" Степан Риндик є також автором збірки оповідань „Смілянська хроніка", що була видана 1944 року у видавництві Герроазе в Німеччині та збірки оповідань і фейлетонів „Пригоди і Люди", виданої 1960 року в Чикаґо, як також віршованих оповідань для молоді п. н. „Пригоди Сірка Клаповухого", що була видана 1961 року в Чикаґо.

Степан Риндик

ЄВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В'язнична трагедія

Бунт у в'язниці в Аттика біля Боффало в Нюйоркському стейті, що почався 9-го і скінчився 13-го вересня ц. р. масакрою, яка залишила на в'язничному подвір'ї 40 трупів, — має, як кожна велика подія, багато різнородних моментів і насуває чимало рефлексій.

З-посеред 30-ох різних вимог, що їх зголосили в'язні, цілком певно були й справедливі вимоги, які стосувалися надто важких внутрішніх в'язничних умовин. Хоч в'язниці ніде у світі не є санаторіями, а американські в'язниці дають в'язням більші вигоди, ніж в будь - якій іншій країні, напевне й американська в'язнична система вимагає реформ. А втім, на велику свободу рухів, що ними користуються в'язні в Аттика, вказує факт, що вони змогли схопити 38 сторожів і цивільних службовців в'язничної адміністрації. Як це сталося, — як можна було допустити, щоб важкі злочинці з довготерміновими карами мали можливість дбайливо підготовити такий масовий бунт, — як можна було допустити, щоб вони дістали в руки зброю і могли стероризувати та схопити стількох сторожів і службовців? Це безумовно вина в'язничної системи.

Стейтові власті зробили все можливе, щоб визволити закладників і привернути лад мирними способами. Вимога бунтарів, щоб їх проводирям дати повну амнестію і дозволити виїхати до якоїсь „неімперіялістичної країни", свідчить наявно, що в цьому бунті грали ролю комуністи й анархістичні екстремісти. Один із фахових американських коментаторів стверджує, що бунт в Аттика був „продуктом щораз вищої хвилі чорного радикалізму в мурах більшости великих американських в'язниць". Ті чорні в'язні вважають, що вони є невинними жертвами імперіялістично - капіталістичної системи, проти якої можна і треба боротися всімя засобами, між ними й убиванням поліціянтів. В очах тих бунтарів вся Америка є в'язницею, а вони, в'язні, є героями, що борються під гаслом „влада народові". Ясно, що супроти тієї породи людей треба стосувати інший підхід — поза мурами в'язниць, в цілому суспільно - політичному житті і цілому судочинстві.

40 трупів всередині в'язниці — це ще один показник нашого жорстокого часу, наших вийняткових життьових умовин. Правильно оцінив події в Аттиці один з американських коментаторів, кажучи, що бунт у в'язниці припинено, але трагедія продовжується.

Закордонні радіовисильні

В останнім місяці багатьма наворотами совєтська преса критикує працю закордонних радіовисилень, що передають з країн вільного світу свої програми мовами народів Центральної і Східньої Европи, в тому числі українською, білоруською та російською.

„Радянська Україна", „Культура і Життя", „Молодь України", журнал „Перець" та інші виступають з критикою програм „Голосу Америки", „Вільної Европи", „Свободи", бо вони нібито „отруюють етер злобною, наклепницькою пропагандою проти СССР та інших соціялістичних країн". Газета „Культура і Життя" з 5-го вересня у статті „Інші часи, інша тактика, а суть?" інформувала, що в Мюнхені біля будинків радіовисилень „Вільна Европа" і „Свобода" чути, „крім німецької і англійської мов, польську, чеську, словацьку, угорську, болгарську, румунську, а також російську, українську, білоруську та інші мови". Газета твердить, що радіовисильні „продовжують свою наклепницьку роботу", і повторює слова обербургомістра Мюнхену Фогеля, який нібито сказав, що передачі „Вільної Европи" і „Свободи" — „це продукт холодної війни": „Як би не міняли своєї тактики радіодиверсанти, як би не пристосовувались до нових обставин, суть їх передач була і залишається антикомуністичною, реакційною", а тому „викриття ідеологічних диверсій імперіялізму, рішуча відсіч отруйній діяльності його агентури відповідає інтересам народів соціялістичних країн".

Такі голоси совєтської преси свідчать про певний успіх закордонних радіовисилань різними мовами. Хоч і які стримані ті програми, часто „з огляданням на задні колеса", все таки вони дають слухачам радість Богослужень і чимало відомостей та фактажу, особливо з життя в західних країнах, зокрема в Америці. Сама українська мова, що лунає з країн свободи до знедолених, російщених братів і сестер, є вже певним політичним актом. Ніяких закликів до боротьби проти комунізму ті радіовисильні не передають. Але факт їх існування непокоїть диктаторів з ЦК КПСС, які не все і не всім можуть диктувати.

В. С-ко

ПОМЕР КАТ УКРАЇНИ

Совєтська пресова агенція з майже дводенним запізненням повідомила про смерть 77-літнього „с п е ціяльного пенсіонера", к о л ишнього прем'єра і генерального секретаря ЦК КПСС Нікіти Хрущова. Аякже, треба було Брежнєву з товариством посушити собі голову, в якій формі подати до відома світові це повідомлення, як і де ховати ще недавно „многоуважаємого Нікіту Сергєєвича", як його титулувати і як характеризувати.

Повідомлення вийшло сухе, коротке. І поховали Хрущова тихцем, не замурувавши його грішний попіл у кремлівському мурі, як то робиться з останками найвизначніших большевиків, а загорнувши землею в звичайній могильній ямі на Новодівочому цвинтарі в Москві.

На відміну від більшости совєтських „вождів" вийшов Хрущов з самих низів російського народу: свою життєву кар'єру почав з пастуха. Пас спочатку панські гуси, далі свині, корови... З села Калінівки на Курщині переїхав на Донбас, де працював батько, і там зв'язався з большевиками. Став фактично не шахтарем - пролетарем, а платним большевицьким аґітатором. Проте, до комуністичної партії вступив чомусь аж у 1918 р. Далі — кар'єра політрука в червоній армії, що воювала тоді з Денікіним.

Нікіта Хрущов сам себе завжди називав „русским человеком", свої промови залюбки перетикував російськими народними прислів'ями, але це не завадило і не заважає західнім „совєтологам" і навіть деяким українським публіцистам називати його українцем.

Систематичної освіти Хрущов не мав: партійні курси, т. зв. Промакадемія ім. Сталіна, якої він не закінчив. Проте, як партапаратчик, набув він величезного досвіду, який багато допоміг йому в боротьбі за владу.

В 1931 р. став Хрущов секретарем Б а у манівського райкому партії в Москві, а вже наступного року другим, а потім і першим секретарем московського комітету — головної партійної твердині. На тому пості просидів до 1938 року, отже повністю оправдав довір'я Сталіна в періоді найбільших чисток.

Таємниця, чому Хрущов сам вийшов живим із тих чисток, пояснюється його особистими прикметами. Це був вроджений актор, який за вдаваними вибухами гніву, скерованого проти „ворогів народу", вмів приховувати повний спокій. Це був у відношенні до Сталіна беззастережно слухняний раб, який умів переконати його у своїй абсолютній відданості. Це був надзвичайно динамічний і енергійний, а рівночасно жорстокий чоловік, який імпонував Сталінові своєю працьовитістю. Власне в усміщці Хрущова фізіономісти розкривали його жорстокість. Це не був інтелігент, теоретик чи ідеолог типу Бухаріна або Радека — це був „чистокровний п р олетар", „шахтар", який з льоту ловив і виконував усі сталінські накази.

На той світ Хрущов пішов із тавром „ката України". З 1934 року, бувши вже членом Центрального Комітету КПСС, став він фактично контролером, що перевіряв, як виконує ЦК КП(б)У сталінські директиви. Внаслідок надзвичайно хитро заплетених інтриґ добився він фізичної ліквідації 80% членів ЦК КП(б)У і сам став першим його секретарем.

На чорній совісті Хрущова у великій мірі мільйони жертв т. зв. розкуркулення, зусиллями НКВД переведеної колективізації і внаслідок її великого голоду на Україні, що на довгі роки підірвав біологічну субстанцію українського народу. На совісті Хрущова, „вірного сталінського соратника", тисячі убитих в підвалах НКВД і замордованих п о в і льною смертю в концтаборах українських священиків, поетів, письменників, науковців.

На IУ з'їзді КП(б)У в червні 1938 р. Хрущов заявляв: „Зараз треба повести роботу так, щоб викорчувати всі рештки ворогів, де б вони не причаїлись... Наша справа свята. І той, у кого здригнеться рука, хто зупиниться на півдорозі, у кого колінця затрясуться перед тим, щоб знищити десяток, сотню ворогів, той піддасть революцію небезпеці... Хай живе наша більшовицька партія! Хай живе наш геніяльний вождь — великий Сталін!"

В 1939-41 роках під керівництвом Хрущова і його незмінного помічника, начальника НКВД Сєрова переведено в Західній Україні масові арешти і депортації провідної верстви населення, „буржуазних націоналістів" і інших „ворогів народу".

Бувши під час війни представником Політбюра ЦК КПСС і керівником т. зв. партизанських груп у німецькому запіллі Хрущов реалізував наказ Сталіна про „спалену землю" і винищування „зрадників батьківщини". По закінченні війни під його наглядом переводилась грандіозна чистка „німецьких колаборантів", колишніх воєннополонених і примусово вивезених до Німеччини людей.

Хрущов із Сєровим особисто керували діями дивізій НКВД, стягнених для поборювання УПА, розстрілів і депортації на Сибір полонених упівців і членів революційного підпілля.

Чи не найбільшим парадоксом в історії совєтської комуністичної партії є те, що на XX з'їзді КПСС, через три роки після смерти Сталіна, на закритій сесії того з'їзду виступив Хрущов з промовою на 50.000 слів, в якій „разоблачив" Сталіна, як жорстокого диктатора, що, створивши культ своєї власної особи, „винищив десятки тисяч кращих синів нашої партії".

Цісі промови, яка дісталась до Америки через югославських комуністів, в СС-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Р. Бояновський

МАО ТСЕ-ТУНҐ І ЙОГО „ЧЕРВОНА КНИЖЕЧКА"

Китай в той час, коли народився Мао Тсе-тунґ (1893) знаходився в незавидному положенні. Китайській імперії, яку її жителі вважали єдиною цивілізованою країною світу, впродовж минулого півстоліття судилося зазнавати чимало тяжких пониженъ від західніх потуг. Воєнні поразки й політична та економічна опіка, накладана західніми потугами, переконували китайський нарід, що із встряванням Заходу можна боротися лише наслідуючи його ідеї і техніку, щоб так перетворити Китай у модерну державу.

Мао Тсе - тунґ народився у розмірно багатій селянській родині. Та що вже змалку визначався неспокійним, непосидющим духом, — покинув рідний дім. Учився десять років у вищій народній школі. В Пекіні дістав підрядну посаду в університетській бібліотеці Тут на нього мали великий вплив два професори, які гостро критикували суспільний устрій. Були це: Лін Тао-чао та Чісн Ту-гсію, — пізніші засновники китайської комуністичної партії. Мао зрозумів силу селянських мас і, покладаючи на них усі свої надії, став організувати їх для революції.

В самих початках був Мао прихильником монархії, пізніше співпрацював із куомінтанґом*, займаючи у ньому різні становища. Коли ця партія стала помалу розпадатися, Мао зорганізував перший селянський бунт, але його скоро здавило військо куомінтанґу. Мао втік у гори з якою сотнею однодумців і почав партизанську війну. В горах вдалося йому створити кілька міцних баз і проголосити їх „совєтською республікою". К у омінтанґ знову розбив його і з рештками однодумців пройшов Мао величезну частину країни в так званому „Довгому Поході". Так узяв він під свою контролю комуністичну партію і проголосив свої напрямні, які назвав догмою. В 1949 році ввесь Китай став комуністичною республікою.

Пекін рік-річно заливає ввесь Китай сотками мільйонів примірників догм і цитат Мао Тсе - тунґа. „Червону книжечку" його думок читають повсюди молоді люди, селянки беруть її з собою, як ідуть на роботу. Хлопці й дівчата вивчають напам'ять думки Мао, щоб рецитувати їх голосно, так, як це робили китайці в минулих століттях, рецитуючи думки Конфуція. „Червона книжечка" стала „біблією" китайського народу.

Ось кілька думок із тієї книжечки:

„Політична сила виростає із цівки рушниці. Наш принцип: партія наказує одиниці, а одиниця не сміє ніколи наказувати партії.

Хто хоче з'єднатися з масами, мусить поступати згідно з потребами і бажаннями мас. Вся праця для мас мусить починатися від їх потреб, а не від бажань одиниці хоч ті бажання одиниці були б у доброму намірі.

Якби ми починали офензиву, коли маси ще не пробудилися, то це було б авантурництво.

Атомова бомба — це паперовий тигр, якого американські реакціонери вживають, щоб застрашувати нарід. Само собою, атомова бомба це зброя для масового кровопролиття, одначе про вислід війни рішає нарід, а не якийсь там один або два нові роди зброї.

Чи комуніст, який є інтернаціоналістом, може бути рівночасно патріотом? Не тільки може, але й мусить бути.

Ми, китайська нація, мусимо бити ворога до останньої краплі нашої крови, щоб відвоювати втрачену територію власними силами і встояти на власних ногах серед сім'ї народів.

В час наших труднощів не сміємо забувати про наші осяги, мусимо бачити ясну будуччину. Є стара казка про дурного старика, який усунув гори. Жив він у Північному Китаї давним давно. На стежці до його хати стояли дві гори. Взявся він із синами розкопувати ті гори. Інший сивоволосий старик, званий Мудрий Старий Чоловік, сміявся з нього, що взявся до такої роботи. Дурний старик відповів: „Як я помру, цю роботу робитимуть далі мої сини, мої внуки, їхні сини, внуки та правнуки — і так без спочинку. Гори не виростуть уже вищі, а за кожним рискалем будуть ставати усе нижчими. Чому ж їх не розкопати?" Не послухав Мудрого Старика Дурний Старик. Бог поміг йому й синам: зіслав ангелів, і вони забрали гори.

Сьогодні дві великі гори налягли на китайський нарід: імперіялізм і февдалізм. Китайська комуністична партія вже здавна рішилася усунути ті гори. Не сміємо зупинятися в цій роботі й ми теж зворушимо серце Бога. Наш Бог це ніхто інший, як маси китайського народу. Якщо вони повстануть і розкопуватимуть разом з нами, то чого ж ті дві гори не можна прочистити? Навіть якщо ми осягли б велетенські успіхи в нашій праці, то немає причини бути зарозумілим і арогантним.

Скромність допомагає людині йти вперед, а зарозумілість плентатися у хвості. Цю правду мусимо завжди мати в пам'яті.

В червоній армії теж трапляються такі люди, яких індивідуальність виявляється у пошуканні приємностей. Вони все надіються, що їх відділ перший вмаршує до великого міста. Вони хочуть туди дістатися не на те, щоб працювати, а на те, щоб втішатися.

Не тяжко для людини зробити щось добре. Але тяжко робити добре все життя й ніколи не зробити щось зле, працювати безупину для добра широких мас, юнацтва й революції та включатися у важку боротьбу десятки літ. Це найтяжча річ.

Армія без культури це нерозумна й тупа армія. Вона не всилі перемогти ворога.

Всі люди мусять умирати, одначе смерть може бути різною щодо значення. Старовинний китайський письменник Шумо-Сіен сказав: „Хоч смерть суджена всім людям однаково, вона може бути тяжчою, ніж гора Таі, або легшою, ніж перо".

* Куомінтанґ — китайська націоналістична партія, була при владі від 1928-го до 1949-го року, коли комуністичні армії перемогли її в громадянській війні і прогнали на острів Формозу (Тайвань).

Любов Коленська

КОЛИ КІНЧАЛИСЯ ВАКАЦІЇ

З кінцем серпня на Міжнародному летовищі ім. Кеннеді була велика метушня, гомін, вітання, оклики. Велика трансатлантійська міграція американської молоді поверталася додому з Европи, з наплечниками, ґітарами — заплативши від особи за свою подорож туди й назад тільки по 200 дол.

Кожного дня прибували сотні молодих людей з Лондону, Парижу, Риму... Урядовці очікували, що в триденному відступі часу „Дня Праці" прибуде ще багато тисяч молоді, що повертається на осінні семестри до коледжів і університетів.

Немає ще точного обчислення, скільки молодих людей (у віці нижчому за 26 років) туди поїхало, але деякі туристичні бюра стверджують, що міграція американської молоді до Европи досягнула цифри 800 000. Урядовці летовища кажуть, що деяким молодим людям, через велике переповнення прийшлося трохи підождати на свою черґу. Про цих молодих мандрівних птахів цікаво розповів недавно в надрукованолу в „Ню Йорк Таймсі" репортажі Роберт Ліндсей.

Багато поверталися парами чи більшими гуртами. Одна третина з них маршувала під тягарим помаранчової чи піскової барви наплечників, заладованих мішками для спання, шатрами й іншими необхідними для туриста речами.

— Я виїхав до Европи під впливом хвилини, в можливості переїхати світ з допомогою юнацького квитка, — каже мідяноволосий юнак в „ґренні" окулярах. — Ця подорож була незвичайна — просто фантастична!

Багато з них перепоєні ентузіязмом, але деякі висловлюються і критично, кажучи, що масова інвазія американської молоді в Европі викликала й неґативний відгомін.

— Обличчя деяких европейців сповнювались ненавистю, — стверджує студент із Єйльського університету, С. Бредфорд Гуменний (можливо, українець), якому волосся сягає вершка 40-фунтового наплечника. — На жаль, в Европі поширились крадежі, пияцтво, непошанування місцевих звичаїв, що мусіло вражати европейців. Особливо ви могли це завважити з кінцем червня і липня. Більшість юнаків зуміли прожити за мінімальні гроші, інші, недородки не потрапили знайти балянсу і виправляли різні дива. Особливо багато крадіжок було в молодечих гуртожитках.

19-літній Ранді Векер, студент Делаверського університету, каже, що якраз тому, що молоді американські туристи мусіли обходитися двома долярами на щоденний прожиток — це надавало барви їхньому подорожуванню. „Ви тоді речі по-інакшому розцінюєте, — каже він, — ви тоді шатруєте, і це дає нагоду заводити знайомства з різними людьми і пізнавати їх ближче. Я повернувся із сорокома адресами нових знайомих...

В загальному, молоді подорожники розповідали, що з усіх найбільше сподобалася їм Голляндія, Скадинавія, Швайцарія. Францію і Німеччину вони схарактеризували як холодні й неприязні країни. Деякі хвалили Еспанію, кажучи, що там низькі ціни, інші ганили, заявляючи, що уряд там надто строгий відносно наркотиків і критично ставився до способу й стилю їхнього життя.

Хоч вони заперечували, що заживали наркотики, але признавались, що поміж ними їх можна було дістати. В Амстердамі є спеціяльна радіовисильня, з якої подають інформації, скільки коштує гашиш, а в Копенгагені наркотики дешевші за папіроси.

Джордж К. Бравн, урядовець митного бюра летовища ім. Кеннеді, сказав, що цього року менше молодих людей перепачковували наркотики, хоч для деяких — це фінансова база для студій.

Повернулися молоді американці, а з ними в калейдоскопічному резюме фраґменти їхньої подорожі: ентузіязм, близький контакт з іншими людьми на фоні окремішнього духового обличчя.

РОЗБУДОВУЮТЬ ПОЛТАВУ

„Перлина української і російської архітектури, старинна Полтава розбудовуватиметься за пляном, розрахованим на найближчі 10 років", сказано в „Радянській Україні" з 24 серпня. Важко зрозуміти, як можуть стилі „української і російської архітектури" створювати „єдиний архітектурний ансамбль"? У центральній частині міста вже височать кілька 9-типоверхових будинків, їх буде кілька десятків. Там же будуть збудовані: дім фільгармонії, приміщення для Торговельно-економічного інституту, критий плавальний басейн, великий готель тощо. Довкола стадіону „Колос" „запроєктовано цілу корону багатоповерхових будинків".

Місту Полтаві через 3 роки сповниться 800 літ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ, ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Олександр Знойко

РУСЬ І РІЧКА БОГИНІ ДАНИ

(5)

Не так давно англійські історики й археологи після тридцятирічних дискусій погодилися, що знамениті руїни храму Стоунгедж в Англії належать народові захожих людей, що прийшли в XVI ст. до н. е. зі степів Середнього Н а д д ніпров'я. Цей народ пройшов через Нормандію й приніс на Британські острови бронзову культуру, торговельний обмін і своєрідний спосіб поховань. Самі поховання простежено від Шотляндії, через Нормандію до Наддніпрянщини. Якщо зважити на свідчення Геродота, то ця подія відбулася за царюванння вже згадуваного Таргітая. Що сталося в країні наших предків у середині II тисячоліття до н. е., за доби, що передувала появі іранських племен у Надчорномор'ї? Який грандіозний переворот так трусонув Наддніпрянщиною, що змусив хвилю емігрантів дійти аж до Британських островів?

За повідомленнями Геродота, на XVI-XV ст. до н. е. припадає революційна реформація культу головної богині орачів Дани - Лелі. Ця реформація, за тодішніми уявленнями старовірів, зробила неможливим не лише життя людини ,а й знищувала її нащадків — увесь рід. Важко уявити собі революцію тієї доби, але вона дуже відбилась на людності з-над берегів Дніпра. Царством заволодів Колоксай — поборник реформації культу Дани. Це сталося в зв'язку з невідповідністю давнього культу скотарів і новими вимогами орачів. За леґендою з неба ніби впав золотий плуг, якому мусів поклонятися народ. Богиня Земля стала втіленням поля. Життя й достаток народжувалися вже від одруження світла у вигляді золотого плуга й поля. Так Русь стала уніфікованою державою орачів. З того часу народ зберіг свято „весілля плуга", де молодою виступає „зоране поле", а далі й самих орачів і воїнів февдалів-землевласників.

Це сталося за 15 століть до нової ери. Чому реформація культу Дани — втіленої води повинна була стати великою революцією в історії наших предків? Треба зважити, що на Наддніпрянщині наш народ жив споконвіків. Мабуть, іще за умов первісно - общинного ладу, за первісної форми релігійних вірувань — тотемізму. Їхнім тотемом була „Свята Русь" — „Свята вода". Цей вислів зберігся до нашого часу. Найвищим таїнством наших предків було занурення у воду в священній річці Буг (Бог). Це був обряд очищення — поєднання з основами Всесвіту — водою і світлом. До ріки Бугу з усіх кінців ішли тисячі прочан. Природа т о т е м а Русь свідчить про надзвичайну стародавність нашого народу, що посідав басейн Дніпра, і про таку ж стародавність назв головних рік Східньої Европи, що одержали їх на честь нашої богині Дани — втіленої води.

Племена й територія Наддніпрянщини, можливо, були прабатьківщиною філософії і космогонії найстародавніших культурних народів, які вбачали праобраз матеріяльної природи світу в поєднанні світла і води.

Пізніше ми бачимо подібну картину вірувань по-зендському в Пра Армузді, що поєднував ці основи матеріяльного світу. „З води, — говориться в індійській священній „Ригведі", — утворився світ завдяки силі часу, бажанню, розуму й теплу".

Лише великі досягнення сучасної фізики, хемії, астрономії та інших наук дозволяють нам наблизитися до правильного розуміння світогляду та космогонічних і філософських уявлень того часу.

За доби родового ладу наші предки уже не поклонялися тотемові Русь як богові, але вшановували його з магічними обрядами як святиню. Вони взяли участь у створенні найстародавнішої мітології того часу, що поширилась до Індії і Єгипту та Британських островів. На нашу думку, у сучасних християн хрищення у воді є залишком стародавнього обряду — занурення в воду з метою очищення через поєднання з основами матеріяльного всесвіту — водою і світлом — першопричиною й першоджерелом усякого життя.

Коли після реформації культу Дани-Лелі назва тотема Русь стала визначати вже не воду, а зоране поле (орачів), з'явилася нова богиня — мати Земля. Звідси й обряд заприсягання з'їсти крихту „святої землі", що потім перейшов у християнський обряд причащання. Ми бачимо стародавність тотема наших предків Руси і їхньої мітології з головною богинею Даною, що пережила неоліт і вік бронзи, коли в третьому тисячолітті до н. е. відокремилися скотарські племена ,і дожила до наших днів. Наша стародавня мітологія пережила добу заміни патріярхальної родини державою, що сталося за царя Таргитая в другому тисячолітті до н. е., за часів великої революційної реформації культу богині Дани.

Цей процес відбувся на Наддніпрянщині задовго до приходу кочових іранських племен у п і в н і ч н о - східнє Надозів'я.

Звичайно, що іранці, які ніколи не кочували на Наддніпрянщині і які прийшли в Надозів'я через тисячу років після реформації культу богині Дани ,не могли дати своєї назви ріці, яка простяглася по наших землях на 2223 км.

Найстародавніша й найпрекрасніша богиня еллінів Артеміда прийшла на острів Делос із нашої країни. Це була Дана - Леля н а ш и х предків, ім'я якої має „незрівнянна серед річок". Про високу давню культуру нашої землі промовляє історичне ім'я Дніпро – Данаприс.

Бентежне, але і спонукальне слово краєзнавця

Увагу багатьох істориків і мовознавців упродовж тривалого часу не раз привертала проблема походження назв Русь (Рось) і Дніпро. Щоразу висувались нові докази, залучались нові матеріяли, доповнювались, уточнювались, переглядались або заперечувались попередні побудови й висновки. І майже постійно з поля зору дослідників випадали дані мітології, етнографії та фольклору.

Вивчати ж факти стародавньої топоніміки й гідроніміки, тобто географічні назви певної місцевости і її водних об'єктів, зокрема річок, назви, які є одним із найважливіших джерел стародавньої історії цієї місцевости, без залучення даних не тільки історії, археології й мовознавства, а й мітології, етнографії та фольклору, не можна. Одне слово, намір вичерпно й п е р е к о нливо, розважливо й правдиво довести ту чи ту гіпотезу про походження досліджуваного прадавнього найменування вимагає широкого, різнобічного проникнення в глибину відповідної доби й такого ж висвітлення її.

Краєзнавець О. Знойко, багато років вивчаючи стародавню історію рідного краю, мітологію нашого народу і його далеких предків, а також мітологію територіяльно чи культурно (або й за обома критеріями) близьких народів і досліджуючи, зокрема, походження дуже давніх назв Русь та Дніпро, дійшов деяких своєрідних висновків, котрі викликали (як іще на І Республіканській топономастичній конференції в Києві 1959 р.) і знов викличуть збентеження серед досвідчених фахівців та зацікавлять найширше коло читачів, а водночас спонукуватимуть учених по-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Перед відзначуванням сторіччя з дня народження Василя Стефаника...

(Закінчення з 1-ої стор.)

ширилася серед учасників VI З'їзду СПУ.

Київські учасники святкувань В. Стефаника в с. Русові привезли також багато вісток про рух опору, терор і переслідування на Покутті.

В травні 1970 р., в „день перемоги", студенти в Чернівцях мали знищити в медичному інституті портрет Леніна, повісити на його місце тризуб, а на місці червоних прапорчиків — вивісити — жовто-сині. Під пам'ятником Ленінові хтось мав зробити напис: „Тут буде колись стояти пам'ятник борцям за Україну".

У місті Снятині мали судити трьох малопітних учнів десятирічки, а в тому й 15-річного Вахнюка з с. Русова, за те, що вони мали попалити червоні прапори в день перемоги.

В ряді сіл Покуття — в Устю, Звалю, Джурові та інших було спалено колгоспні скирти з сіном.

В ряді сіл нищать старовинні українські церкви. У Снятині закрита Троїцька церква, а Вознесенська — перемінена в магазин. В багатьох селах церкви закриті, перемінені в магазин або знищені.

Селяни з Драгасинова мали розказувати київським письменникам про те, як вони боронили свою церкву.

Деяким письменникам, які бували на святкуваннях В. Стефаника, місцеві люди мали розказувати про колишніх НКВД-истів, які жорстоко знущалися над сотнями українських в'язнів — Філатова, Гульнішина, Єрмоленка (з Черніґівської обл.) Літскова, Шептуна, П'янкова. Вони просили, щоб письменники написали книги про жорстокі сталінські часи та викрили колишніх енкаведистів.

Не зважаючи на те, що сини В. Стефаника — Семен і Кирило та внуки — Роман і Юрій, які опинилися в неласці, брали участь в усіх урочистостях в с. Русів і в Івано-Франківську, їм навіть не дозволено було виголосити слово чи кілька слів подяки учасникам святкувань.

Відзначення 100-их роковин з дня народження В. Стефаника в с. Русів, Снятині, Коломиї, Івано-Франківську, Косові й інших місцях на Івано-Франківщині з участю письменників з Києва, Львова й інших міст України, перемінилися все ж таки у велику всенаціональну маніфестацію.

Дивізійні Дні в Гантері

Український Гантер пережив веселий товариський вечір в суботу, дня 31-го липня 1971 р., дякуючи дивізійній братії, а особливо організаторам пп.: Степанові Шепаровичеві, сот. Миронові Залійському та майорові - судді Левові Вербенцеві. Почесним господарем вечора був відомий дивізійний діяч та публіцист, мгр Лев Стеткевич, постійний житель Гантеру. Душею вечора був колишній капельмайстер дивізійної оркестри, маестро Іван Головацький, що не тільки пригравав до танцю, але своїми жартами - сміховинками забавляв присутніх. Атмосфера, що царює на „Кобзярівці" переносила присутніх на Гуцульщину, в рідні Карпати.

Розвішані в залі мистецькі полотна ЕКа (Едварда Козака), що саме в цей саме час влаштовував малярську — виставку свою та його синів — додавала рідній атмосфері духово-культурний настрій.

Сліпа судьба у формі виграшу нагородила полк. Юрія Лопатинського та друга Мирослава Маца і вони щасливі в крузі своїх побратимів — комбатантів дивізійників приспівували:

„А ми собі заспіваєм,
поки нам ся хоче,
Поки нам пуста доля —
голов не клоноче"...

В слідуючу неділю, 1-го серпня 71 р. та сама дивізійна братія зібралася у гантерській, мальовничій церковці, де о. совітник Іван Прокопович відслужив Панахиду, а присутні товариші по зброї спом'янули та віддали поклін своїм незабутнім товаришам, при чому о. Совітник жертвував 15 дол. на охорону воєнних могил на руки Братства „Броди - Лев".

Успіх дивізійних вакаційних днів на Гантері у великій мірі завдячується — п. Іванові Кобзяреві, власникові ресторану та мотелю „Ксеня", що в вакаційному часі — на одну суботу, вже від ряду літ безкоштовно віддає залю дивізійникам, щоб вони мали нагоду зібратися.

Мгр Л. Л.

25-ліття „Українських Вістей"

Цього року, газета „Українські вісті", що виходять раз у тиждень в Новім Ульмі, Німеччина, відзначає двадцятьп'яті роковини її появи. „Українські вісті" засновано відразу, після капітуляції Німеччини, і вони — єдина газета, що вціліла з-поміж багатьох інших, що розпочали видаватись після другої світової війни в Европі.

Перших 18 чисел газети „У.В." були видані циклостилем, а інші числа набиралися черенками. З самих початків виходу газети — відповідальним редактором був, Іван Багряний — лідер зорганізованої в ті часи Української Революційно - Демократичної Партії (УРДП).

„Українські вісті" неофіційний орган УРДП змістом і духом були загально-демократичним, антикомуністичним часописом, до якого горнулися тисячі людей із Східніх областей України яким в той час загрожувала примусова репатріяція на „родіну". В обороні переслідуваних, стріляних і недострілянних виступив відкрито, Іван Багряний. Його брошурка „Чого я не хочу вертатися до СССР" видана в кількох мовах багато допомогла тим, що були приречені на вивіз в Совєтський Союз.

За цих 25 років, редакторами „Українських вістей" були: Іван Багряний, — відомий письменник, поет і політичний діяч, Павло Маляр, Юрій Дивнич, Михайло Воскобійник, Віталій Бендер, Василь Ромашко та Андрій Глиніа, який є редактором по-сьогодні.

У видавництві „Українські вісті" вийшло багато різних книжок, брошур, журналів, памфлетів. Чверть століття виходу в світ „Українських вістей", вже відзначено в кільканадцятьох містах Англії, Австралії, Канаді. В Чикаґо, ЗСА, відзначення „Українських вістей" відбудеться 9-го жовтня 1971 р в залі катедри св. Володимира — бенкетом на якому з доповіддю виступить один з редакторів — Павло Маляр та мистецькою частиною, в якій візьмуть участь мистецькі одиниці ОДУМ-у Чикаґо та інші виконавці.

О. К.

На нараді Правління ОПЛДМ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

той стан і відношення свідчить хоча б такий факт, що зразковий журнал УНСоюзу „Веселка" розходиться тритисячним накладом на всю понад мільйонову спільноту в ЗСА і Канаді, а кращі видання ОПЛДМ і до нині ще практично не включені в систему українського шкільництва, як обов'язкова лектура для учнів. ОПЛДМ до до 25-річчя свого заснування прийшло із значним доробком, але також із магазином, в якому лежить запас літератури для дітей і молоді, в тому й перевидання наших клясиків, разом вже на понад 50 000 дол.

Після виступів сливе всіх учасників нарад, звітів та їх обміркувань, вирішено ще раз прохати всі молодечі організації, як Пласт, СУМ, ОДУМ, СУМК та ін., засновувати в себе українські молодечі бібліотеки, співпрацювати з ОПЛДМ, допомагати розповсюджувати й читати книжку; прохається всі Українські Церкви активно підтримувати справу української національно- християнської літератури для дітей і молоді поза Україною, бо та лектура, відповідно по-мистецькому оформлена, є українською духовою базою виховання в діяспорі. Об'єднання сподівається також повної співпраці з українським Шкільництвом і Дошкіллям у всіх країнах Вільного Світу, з усіми відповідними організаціями, від яких необхідна моральна підтримка — збоку КУК, УККА, СКВОР, СКВУ.

На нараді прийнято рішення вивчити й проробити підготовну працю для переведення видавничої справи ОПЛДМ на базу Видавничої Спілки ОПЛДМ, з уділами в 50 дол., членами якої можуть стати всі українські національні організації, установи, парохії, школи та ін., як і індивідуальні особи. Видавнича Комісія ОПЛДМ представлятиме вчасно видавничі пропозиції-пляни на довшу мету, а Видавнича Спілка реалізуватиме їх у формі готової книжкової продукції, окремо для дошкільного і для шкільного віку та для молоді. При такій новій формі праці сподівано зменшиться бодай частково вага збірок на Видавничий Фонд, хоча в ділянці культури постійно необхідні дотації громади там, де немає державної дотації. Під час проведення чергового, вже 6-го Двомісячника Української Дитячої і Молодечої Книжки, ДУДМК, у місяцях листопаді - грудні 1971 р. буде провадитись також і роз'яснювальна праця щодо заснування Видавничої Спілки ОПЛДМ на уділах - „шерах", як останнього заходу Правління ОПЛДМ для продовження праці і збереження існування самого Об'єднання перед загрозою ліквідації.

Ред. Богдан Гошовський

Стверджено, що останнім часом громадянство починає виявляти все більше уваги до становища ОПЛДМ, до долі рідної книжки в діяспорі, і що від квітня 1970 р. до кінця серпня 1971 р. було розпродано видань ОПЛДМ на суму в 11 000 дол., що дало нетто в 8,474 дол. і що дало змогу, впарі із збірками на Видавничий Фонд — пожертвами окремих громадян та допомогою Членів - Прихильників ОПЛДМ, видати низку книжок для дітей і молоді, з яких найновішою є люксусове видання „Марусі" Марка Вовчка. Однак, саме видання „Марусі", що вийшло без ніякого авторського гонорару, обійшлося в понад 4 000 дол., і тільки його швидке розповсюдження та приходи на Видавничий фонд, на який плянувалось в Ювілейному Році ОПЛДМ зібрати 50 000 дол., уможливлять дальшу видавничу діяльність Об'єднання. Усталено найбільш скромні, але принципово виплатні гонорари для письменників, мистців - ілюстраторів і осіб, безпосередньо зайнятих в редагуванні й друкові видань та веденні діловодства. Схвалено, як дуже позитивну, діяльність Представництва ОПЛДМ в Австралії під керівництвом проф. Д. Нитченка, де проходять Двомісячники Книжки, діяльність Представництва ОПЛДМ у ЗСА — п-і С. Нагірної, п-і мгр О. Ґной, п-і К. Червоняк, під керівництвом ред. Л. Полтави, працю постійного Представника ОПЛДМ у Міннесоті проф. Вас. Пакуляка, роз'яснювально-організаційні заходи проф. Вол. Мацькова у Філядельфії та ін., з винесенням подяки органові УНСоюзу „Свободі" і органові СУК „Провидіння" „Америці" за поміщення окремих „Сторінок ОПЛДМ", та всій українській пресі в ЗСА, Канаді й ін. країнах за увагу до проблем Об'єднання.

До ініціятивної комісії створення Видавничої Спілки ОПЛДМ з паями-уділами ввійшли: голова ОПЛДМ ред. Богдан Гошовський, Р. Завадович, Л. Полтава, як члени Правління, п-і д-р Ол. Копач, маестро М. Левицький, проф. І. Боднарчук, мгр В. Кушмелин, інж. Вацик, Р. Геняк-Березовський; будуть кооптовані ще кілька осіб із ЗСА і Канади.

Проф. Іван Боднарчук, письменник й інспектор українського шкільництва КУК у Канаді, пообіцяв тіснішу співпрацю шкільництва в Канаді з ОПЛДМ. Правління Об'єднання сподівається цього також від Дошкілля та Шкільництва в ЗСА і в інших країнах Вільного Світу.

РУСЬ І РІЧКА БОГИНІ ДАНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вернутись до згаданих назв, тим більше, що в частині своїх побудов О. Знойко висуває спірні або не цілком чи не до кінця вмотивовані твердження.

У пропонованій читачам статті О. Знойка вражає досить цікаве заглиблення в прадавню мітологію населення Середньої Наддніпрянщини й мітологію інших народів а також у деякі дані етнографії й народної творчости минувшини. Однак з погляду мовознавства, а вужче — з погляду етимології, яка вивчає походження й історію окремих слів, частина фактів і міркувань О. Знойка потребує уточнення, перевірки й доповнення. Наприклад, слід було б уточнити переклади (тлумачення) низки слів (імен) і перевірити вірогідність, певність деяких первісних форм, проте найбільшою мірою щодо цього — значно ґрунтовніше підійти до розгляду другої частини назви Данапріс.

Якщо в своїх побудовах О. Знойко не скрізь належно переконує (адже він — не мовознавець), то хай це не викликає на нього нарікань. У кожному разі він щиро виносить на суд і на раду читачів, передусім — висококваліфікованих лінґвістів, свої пошуки, своє бентежне слово краєзнавця.

Іван Варченко,
кандидат філологічних наук

(Кінець).

ПОМЕР КАТ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

СР і досі не опубліковано. Але вона завдала глибокої рани не тільки КПСС, а й всьому світовому комуністичному рухові, вона розколола „комуністичний моноліт".

Газардовний грач у політиці, Хрущов не раз протягом злочинної кар'єри ставив „ва-банк". І тим разом, виголосивши ту промову, поставив він „ва-банк". І виграв. Виграв передусім тому, що витереблена „батьком народів" його власна партія стала вже безвольною, апатичною масою комуністичних чиновників. А внаслідок внутрішніх інтриґ і маніпуляцій, усунувши конкурентів, Хрущов сам став на місце Сталіна і створив культ своєї власної особи.

У внутрішній політиці перевів „реґабілітацію" знищених Сталіним комуністів, зліквідував частину концтаборів, розпочав період т. зв. „відлиги" в літературі, зреорганізував структуру партії і державного апарату, перевів ризиковні експерименти в сільському господарстві. В зовнішній політиці відгребав ленінську тезу про „мирну коекзистенцію" з капіталістичними країнами, розпочав дипломатію „віч-на-віч", перший із совєтських вождів відвідуючи столиці країн Заходу.

Проте, непогамовний, надміру балакучий і еґоцентричний він, в початках свого правління викликавши до себе симпатії не лише партійної маси в СССР, але й певних політичних кол на Заході, став об'єктом насмішок і анекдотів. Провал на „цілинних землях", опозиція колись вірних Хрущову секретарів обкомів партії, спричинене ним загострення відносин з Китаєм і його нефортунні потягнення в зовнішній політиці остаточно підірвали престиж Хрущова, і спритні, молодші від нього Косиґін та Брежнєв, що завдячують Хрущову свою кар'єрою — усунули його в 1964 році на спочинок. Не останню ролю в цій операції виконав „вірний соратник" Хрущова, чекіст Сєров.

Востаннє дав про себе знати Хрущов своїми виданнями на Заході „Споминами". Хоч він рішуче заперечив у пресі своє авторство „Споминів", автентичність зібраних у цій книжці його розповідей безсумнівна. Під кінець свого життя, в обличчі смерти, Хрущов залишився самим собою: в тих „Споминах" хотів він виправдати себе перед історією, перекласти свої злочини на інших, передусім на Сталіна.

Комунікат Сенату УВУ в справі праці проф. Д. Дорошенка про гетьмана П. Дорошенка

В зв'язку із запитами спрямованими до Секретаріяту УВУ в справі долі рукопису пок. сл. п. проф. Д. Дорошенка, Сенат інформує:

I. Сенат УВУ отримав в дні 14 листопада 1970 р. оригінальний рукопис праці пок. сл. п. проф. Д. Дорошенка про „Гетьмана Петра Дорошенка", який то рукопис зберігався понад 25 літ в невідомім місці, правдоподібно в попереднім місці осідку УВУ. Праця наспіла до Мюнхену рекомендованою посилкою, окружною дорогою, із однієї західньоевропейської країни, без подання зворотної адреси, — очевидно за посередництвом особи, що мала змогу виїхати на деякий час з-поза залізної заслони.

II. В переведених негайно консультаціях, члени Сенату висловили думку, що працю треба якнайскорше видати, — по змозі із іншими науковими установами спільно — а саме з Установами, до яких Покійний Автор мав безпосереднє відношення. Після отримання рукопису Сенат намагався ще увійти в контакт із Вдовою по сл. п. Авторові, але стан її здоров'я у тому часі — майже безпосередньо перед смертю — не дозволяв на зустріч, а ще менше на ділову розмову.

При найближчій нагоді, поставлено питання спільного видання на Засіданні НТШ в Европі, 25 листопада 1970 р., але Виділ НТШ в Европі зрезиґнував із можливости співвидання — за браком фондів на ту ціль.

III. Засідання Сенату УВУ з дня 5 грудня 1970 р. рішило, що працю треба за всяку ціну видати, незалежно від того, чи УВУ мав би сам її фінансувати та фірмувати, чи спільно із іншою установою.

Не пересуджуючи можливої розв'язки, рішено:

а. для уприступлення рукопису до необхідних редакційних робіт та для забезпечення тексту якнайскорше переписати його на машинці, із збереженням усіх засобів обережности, щоб рукопис не пропав.

б. просити Декана Філософічного факультету підшукати відповідного Редактора.

в. просити Редактора, щоб він запевнив фінансові засоби для видання із бюджету на 1971 рік.

IV. Проф. д-р Н. Полонська-Василенко, як Декан Філософічного факультету увійшла в контакт із Президентом УВАН, проф. д-ром О. Оглоблиним, який — у висліді — у листі до Редактора із 12 січня 1971 р. заявив бажання УВАН стати співвидавцем, а сам заофірував охоту обняти редакцію праці. Обидві пропозиції акцептував Сенат УВУ на своєму засіданні з 26 січня 1971 р. Деталі засад співвидання мали бути обговорені в часі поїздки Ректора до ЗСА, в особистій зустрічі з проф. д-ром О. Оглоблиним.

V. Перед виїздом до ЗСА, Ректор УВУ, повідомляючи проф. д-ра О. Оглоблина офіційно про рішення Сенату (лист із 12 квітня) пропонував одночасно дату та місце зустрічі — в Ню Йорку, під час засідання Делеґатури УВУ, яке було заповіджене на 25 квітня. Тому що проф. Оглоблин на пропонований день не зміг прибути з причини недуги, проф. д-р В. Янів вже з дороги по Канаді, листом із Монтреалю (із 11 травня) запропонував другу дату, — перед своїм виїздом до Европи (24-26 травня(, але проф. д-р Оглоблин знову вибачився листом із 21 травня, суґеруючи одночасно, що деталі будуть обговорені в часі нової поїздки проф. Янева, восени 1971 р.

VI. В часі гостини в Домі УВАН, 26 травня, проф Янів порушив із присутніми Членами Президії справу видання праці (спільного), про що була коротка згадка в Бюлетені УВУ ч. 4/19 з 10 червня 1971 р., стор. 21.

VII. Сенат УВУ й надалі стоїть на становищі, що видання праці Покійного є справою чести українського наукового світу, а видати її повинні насамперед УВУ (якого професором був Покійний) та УВАН, що його першим Президентом був сл. п. Д. Дорошенко. При тому Сенат УВУ вітає радо співпрацю і інших Установ, про що повідомлено ще раз проф. д-ра О. Оглоблина листом з 22 серпня 1971 р.

VIII. Якщо б виявилося, що був установлений леґальний спадкоємець пок. професора Д. Дорошенка, Сенат УВУ готовий йому передати кожночасно рукопис, звичайно, за пред'явленням відповідних документів та за відповідним засвідченням перебрання рукопису, яке знімало б із Сенату моральну відповідальність перед особою, яка рукопис зберегла та до УВУ передала.

Мюнхен, 26 серпня 1971 р.

З доручення засідання Сенату УВУ — проф. д-р Наталія Полонська-Василенко Декан Філософічного Факультету УВУ.

Концерт учнів-студентів проф. Зої Маркович

Дня 19-го червня 1971 р., в залі Горожанського Клюбу, при вул. Френклін у Філядельфії Па., відбувся, черговий, концерт Музичної Студії проф. Зої Маркович. Ця Студія, одна з найбільших, і найкраще — технічно й музично, поставлених в ЗСА.

Проф. Зоя Маркович походить з родини відомих українських артистів; знана зі своїх концертів, піяністка, в країнах Европи і Азії. Вона продовжує методику школи Ф. Ліштa, бо й її вчитель А. Янкелевич був учнем геніяльного Ліштa. Проф. Зоя Маркович навчає клясичної гри на фортепіяні творів світової слави клясиків, але велику вагу приділяє вивченні музичних творів українських клясиків, як оце показує програма концерту. Проф. З. Маркович, й сама, збагачує український музичний репертуар, своїми композиціями. Знамениту гру на фортепіяні проф. З. Маркович доцінюють теж американці, неукраїнського походження, і посилають своїх дітей до неї вчитися.

Проф. З. Маркович — зразкова українська громадянка. Вона вславилась теж зорганізуванням, і вивченням, співацького тріо „Соловейки".

Програма концерту складалася з двох частин. У першій — це, початкуючі учні, або зі середнім знанням. У другій частині це вже заавансовані студенти. В цілості концерт охопив 27 сольових точок, 16 ансамблевих, на чотири руки, і на два фортепіяни — на вісім рук. Два ансамблі на два фортепіяни, виконали Люїза Гравр і Зоя Корсун, яка є й асистенткою Студії проф. Зої Маркович. З. Гравр Корсун була також Ансамбль на два фортепіяни, на вісім рук, відіграли Лявра і Порши Райбріч, Люїза Гравр і Еріка Райбріч.

В сольових точках, в першій частині, грали: Оля Василів, Рената Яремович, Леся Крих, Ніна Пацовська, Ґанзало Квінтеро, Таня Німилович, Люба Пришляк, Марія Пришляк, Галина Небесна, Рома Касіян, Зоріян Дубенко, Марта Німилович. Александер Гравр, Патриція Леонард.

Концерт започаткувала Віра Пришляк і молоденькі учні.

В другій частині, виступили вже заавансовані студенти, як: Ярема Скіра, Еріка Райбріч, Юрій Іваськів, Сара Клевель, Олег Кондрат, Юрко Іваськів, Еріка Райбріч, Світляна Мельник, Люїза Гравр, Христина Кушнір, Марія Мадай, Лавра Райбріч, і її сестра Порши Райбріч. На двох фортепіянах грали Юрій Іваськів і Олег Кондрат та Ярема Скіра і Юрко Пенцак.

Під час перерви концерту вдячні учні-студенти і батьки вручили своїй учительці — проф. Зої Маркович чудову китицю квітів із висловом подяки.

Проф. Іван Попель

НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ, АЛЕ ПРИЯТЕЛІ...

В минулому тижні відбулася конференція у Вашинґтоні, в якій взяли участь сім американських і сім японських міністрів та ще й голова економічних дорадників президента Ніксона. Конференція стосувалася головно фінансово-економічних справ. На світлині бачимо голову японської делеґації, міністра закордонних справ Такео Фукуда (ліворуч) і голову американської делеґації, державного секретаря Вілліяма Роджерса. Конференція не зуміла полагодити конфлікт, який постав між Америкою і Японією внаслідку проголошення 15 серпня ц. р. президентом Ніксоном додаткового 10-відсоткового мита на всі імпортовані до Америки товари. ЗСА вимагають редукції японського експорту і підвищення вартости японського єна, Японія вимагає скасування згаданого імпортового мита. Але однаково Японія як Америка свідомі, що ті дві держави мусять жити у приязні. Тому обидва державні мужі — всміхаються один до одного.

СПОРТ

УАСТ „Леви" — Чикаґо у фіналі за чашу губернатора Іллиной

В суботу 4-го вересня 1971 р. УАСТ „Леви стрінулись у пів-фіналовій зустрічі в розгривках за чашу губернатора стейту Іллиной зі сильною польською дружиною „Іґельс" та перемогли її по завзятій грі вислідом 4 : 3.

Розгривки за чашу губернатора зорганізовано на місце колишніх розгривок за чашу д-ра Піла і переможець тієї чаші уважається неофіційним першуном стейту Іллиной. Останній раз „Леви" добули чашу д-ра Піла в 1956 р.

„Іґельс" виступили до тих змагань у зміцненім складі і докладали всіх зусиль, щоб ці престижеві змагання вирішити у свою користь. Граючи із вітром натиснули на „Левів" і по 20-ох хвилинах гри провадили 2:0. „Леви" однак не заломились, перебрали ініціятиву і до кінця першої половини стрілили троє воріт зі стрілів Андрущишина (головка), Ґріна та Е. Мішалова. Останні ворота найкращі — стрілені нашим знаменитим молодим помічником Е. Мішаловим із віддалі 30-ох метрів. По-половині „Леви" підвищили вислід до 4 : 2 зі стрілу Роя. Поляки добули ще одні ворота і за всяку ціну старались вирівняти, однак тяжко їм було перейти через лінію оборони Іваника і Крата. „Леви" мали ще кілька догідних підворітних позицій (Андрущишин, Рой), однак вислід змагань уже не змінився.

Цією цінною перемогою „Леви" закваліфікувалися до фіналових змагань із німецькою дружиною „Швабен", які відбудуться на другий місяць.

Попередні висліди УАСТ „Леви" за чашу губернатора: Леви — Оро 4 : 1, Леви — Олімпікс 4 : 3, Леви — Спарта 3 : 1.

Склад УАСТ „Леви": Мішалов В., Крат, Іваник, Мішалов В., Медина, Ґрін, Аріяс, Андрущишин, Шлапак, Рой, Яворський, Ансельмі, Полюхович, Еліяшевський, Дежурко С., (Банах, Рой). Останні 2 змагуни мали відпустку під час вакацій і грали в професійній дружині у Сейні Люїс. До „Левів" повернулися на останні змагання із „Іґельс".

12-го вересня „Леви" розпочинають осінню рунду мистецьких розгривок у Вищій Дивізії. Під теперішню пору „Леви" займають перше місце у своїй групі із різницею 5 точок від другого місця. Резерва та Юньйори УАСТ „Леви" є теж першунами у своїх групах.

Роман Б. Припхан

Експедиція розшукує човни і зброю у Дніпрі довкола Хортиці

Київ. — На острові Хортиці, одному з центрів запорізького козацтва, вирішено влаштувати історичний заповідник. Заки на острові розпочнуться більші підготовні роботи, група ініціятивних робітників, інженерів, студентів та аквалангістів-водолазів з міста Запоріжжя вирішила здійснити впродовж кількох років докладне обстеження досить глибокого дна Дніпра довкола острова Хортиці і створити із знахідок Музей. Експедиція дістала назву „Скіф-71", треба б по-українському „Скит-71". Учасники експедиції вивчають різні історичні джерела, в тому й праці академіка Яворницького, збирають перекази й відомості серед народу, і вже тоді усталюють чергове місце підводних пошуків. Біля острова Хортиці в минулому пропливали княжі кораблі, грецькі судна, турецькі „каторги", а за козаччини в хортицьких затоках стояло сотки козацьких „чайок". На початку 18 століття російський уряд збудував поблизу Хортиці, на меншому острові Байди, корабельню, яка будувала судна для боротьби проти турків. Але майже всі ті судна затонули під час страшної бурі на Дніпрі, а потім, у 1739 році, затонули ще 43 судна, під час скресання криги на Дніпрі. Тепер експедиція знаходить рештки тих суден, якорів тощо. Знайдено кілька ядер з козацьких гармат. Експедиція підняла з Дніпрового дна велетенський козацький дуб.

Запорізька експедиція працює „на громадських засадах", без державної допомоги, на власні кошти. Про „громадські засади" коротко була згадка в „Молоді України" з 5-го вересня.

ЗАГАДКОВЕ ЗНИКНЕННЯ УКРАЇНЦЯ

Мельборн, Австралія. — Двотижневик „Українець в Австралії" ч. 19/1971 приніс вістку, що поблизу Мельборню, в місцевості Гастінґу, за невияснених ще обставин зник українець, активний пластовий діяч Юрко Савчак, 30 років. Поліція знайшла авто з відчиненими обома дверцями, в якому ще працював мотор, але його водія не вдалося знайти, без огляду на дуже уважні розшуки. Подія сталася 28 серпня, а число „Українця в Австралії", датоване 12 вересня, закінчується словами: „До цього часу немає жадних слідів по ньому". Ю. Савчак виїхав вранці о 10 г. на доручення фірми, в якій працював, і не повернувся ні до тієї фірми, ні додому.

В Україні встановлять пам'ятник Ґріґорію Капустіну

Київ. — Цього року відзначається 250-ліття з часу, коли з надр Донеччини, Донбасу, розпочали вперше видобувати вугілля та різні руди. Хоча місцеве населення знало „горючий камінь", себто чорне вугілля, і для власних опалових потреб ним користувалось, промисловий розробіток „горючого каменю" започаткував російський „землепроходец" і дослідник на прізвище Ґріґорій Капустін. Знаючи про розвиток вугільної промисловости в Англії й ін. країнах, він першим вказав тогочасній Російській імперії на „чорну перлину" — Донецьку область в Україні. Тепер у м. Макіївці на Донбасі, в „сквері ім. Г. Капустіна", закладено основи під пам'ятник. На двометровій плиті з червоного ґраніту висічено: „Тут буде споруджено пам'ятник російському рудознавцю Капустіну Г. Г., першовідкривачеві кам'яного вугілля на Донбасі". Перед плитою встановлена брила кам'яного вугілля та якийсь геологічний інструмент.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 18-го ВЕРЕСНЯ 1971 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори В-ва св. Юрія 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в домі Укр. Ам. Горожан, 847 N. Franklin. — Д-р В. Галан, гол., М. Ковальчук, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка 42 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі, 237 Ґовп Еве. Проситься вплачувати вкладки на зборах. — В. Марущак, рекордовий секретар.

НЕДІЛЯ, 19-го ВЕРЕСНЯ 1971 р.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 206 Відд. о год. 1-ій по пол. в парафіяльній залі, 74 Гаррис Аве. На зборах буде заступник гол. предс. Іван Телюк. По зборах о годині 3-ій по полудні будуть наради Округи стейтів Ровд Айленд і Массечусетс. Проситься чл. прибути. — Управа.

БРІДЖПОРТ, Конн. Збори Т-ва Укр. Січ — 59 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 500 Галлет вул. Проситься чл. прибути на збори. — Управа.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 2-ій по пол. у Вінярського, 482 Мейн вулиця. Проситься чл. прибути. — І. Бурний, секр.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Збори В-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 12:30 по пол. в Укр. Ам. Клюбі при 817 Линн Аве. Проситься вирівняти вкладки. — А. Данилюк, предс., В. Загвоський, кас., Д. Мушастий, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори В-ва св. о. Миколая — 175 Відд. о год. 1:30 по пол. в УНДомі при вул. Мартін. Проситься прибути на збори та вирівняти вкладки. — Управа.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. 3 триквартальні збори С-ва Любов — 37 Відд. о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 216 Fulton St. На порядку: звіт Контр. Комісії та інші важні справи. Проситься приєднувати нових членів до Відділу. — Управа.

ЗМІНА АДРЕСИ
ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P.O. Box 346)
JERSEY CITY, N.J. 07303
ДОЛУЧУЮ 25 ЦЕНТІВ — прошу змінити мою адресу:
Моя СТАРА АДРЕСА була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....
Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
.... Zip Code ......

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ, ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, Ч. 6622. Треба віднайти таємних злочинців

SOME SORT OF GANG IS MAKING NIGHT RAIDS ON PEACEFUL TRIBES AND CHOPPING OFF THE RIGHT HANDS OF HELPLESS MEN AND BOYS! REPORTS INDICATE THE RAIDERS BASE SOMEWHERE IN THIS ZERO AREA, FROM WHICH THEY STRIKE NORTH, EAST, SOUTH AND WEST!

IN SOME ANCIENT TRIBES, GENERAL YEATS, MEN CAUGHT STEALING HAD THEIR HANDS CUT OFF. BUT I HAVEN'T HEARD OF THAT PUNISHMENT BEING USED FOR MANY YEARS...NEVER AGAINST BOYS!

10-20 6622

WELL, SOMEBODY HAS REVIVED THAT CRUELTY--AND AGAINST PEACEFUL TRIBES! THE MISSION I'M ASKING OF YOU IS TO IDENTIFY THESE RAIDERS...SO WE, WITH PROOF, CAN CAPTURE AND PUNISH THEM.

Якась банда переводить нічні наскоки на мирні племена і відрубує руки безборонним мужчинам і хлопцям! Звідомлення вказують, що напасники мають свою базу десь у тому „Зеро"-обширі, з якого вдаряють на північ, схід, південь і захід!

У деяких старовинних племенах, генерале Їтсе, відрубувано руки мужчинам, що їх приловлено на крадежі. Але я не чув від багатьох літ, щоб стосовано ту кару — будь-коли супроти хлопців!

Ну що-ж, хтось відновив той жорстокий звичай — і то проти миролюбних племен! Твоя місія, за яку прошу тебе, — щоб ти ствердив тотожність тих напасників, щоб ми, маючи докази, могли зловити їх і покарати!